

32

MĚSTSKÝ SOUD V PRAZE	
DOSLO DNE:	- 3 -04- 2003
..... KRÁT	PŘÍLOH
.....	RUBRIK

1 To 32/02

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 24.února 2003 v trestní věci obviněného **JUDr. Jána Pješčaka, DrSc., nar. 1925**, stížnost Městského státního zástupce v Praze proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13.11.2002 č.j. 56 T 17/2002-744 a rozhodl t a k t o :

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu se stížnost státního zástupce **z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Dne 26.10.2000 byla u Městského soudu v Praze podána obžaloba na obviněného JUDr. Jána Pješčaka, DrSc., pro návod k trestnému činu vraždy dle § 10 odst. 1 písm. b), § 219 odst. 1 tr. zák. v nyní platném znění.

Podle znění žalobního návrhu se jej měl dopustit tím, že „od 24. dubna 1953 v Praze, jako prokurátor Vyšší vojenské prokuratury Praha pro trestní věci příslušníků národní bezpečnosti, vedl v rozporu s ustanovením § 78 písm. a) tr. řádu – zákona č. 87/1950 Sb., pod sp. zn. Pt-33/53-III, vyšetřování četaře z povolání Aloise Jeřábka, nar. 16.1.1927, pro trestný čin vyzvědačství dle § 86 trestního zákona č. 86/1950 Sb., a posléze velezrady dle § 78 odst. 1, 3 písm. e),f) téhož zákona, kterého se měl dopustit tím, že dne 7.ledna 1953 v prostoru Volary jako velitel dvoučlenné hlídky pohraniční stráže s nabitou pistolí v ruce chtěl odzbrojením přinutit vojína základní služby Voplakala k útěku do zahraničí, sám se o tento útěk pokusil, jednak překročením státní hranice, a dále střelbou ze samopalů a pistole proti příslušníkům hlídky, ačkoliv výsledky šetření takovou právní kvalifikaci neodůvodňovaly a byl si vědom toho, že za tyto trestné činy není možno uložit jiný trest nežli trest smrti, dne 22.6.1953 podal k Vyššímu vojenskému soudu v Praze pro trestní věci příslušníků národní bezpečnosti, v rozporu s ustanovením § 85 odst. 1 tehdy platného trestního řádu žalobu na poškozeného Aloise Jeřábka pro trestný čin velezrady dle § 78 odst.1, 3 písm. e), f) tehdy platného trestního zákona a na této právní kvalifikaci setrval i při zastupování žaloby u hlavního líčení a dne 15.7.1953 navrhl u hlavního líčení proti Aloisi Jeřábkovi vedeném u Vyššího vojenského soudu v Praze pod sp. zn. T 16/53 uložení trestu smrti, který byl poškozenému Aloisi Jeřábkovi uložen a dne 5.12.1953 na něm vykonán“.

II.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 8.11.2000 č.j. 56 T 22/2000-382 podle § 188 odst.1 písm. a) tr. řádu postoupil věc k projednání a rozhodnutí Obvodnímu soudu pro Prahu 1.

Při předběžném projednání obžaloby totiž dospěl k závěru, že důkazy shromážděné a provedené v přípravném řízení neodůvodňují právní kvalifikaci jednání obviněného dle obžaloby.

Nicméně jednání obviněného dle názoru městského soudu vykazovalo znaky tehdy platného trestného činu porušování povinnosti veřejného činitele dle § 175 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. e) tr. zák. č. 86/1950 Sb., na který byl stanoven trest odnětí svobody v trvání od 5 do 10 roků odnětí svobody. Toho se měl obviněný dle závěrů městského soudu dopustit tím, že v rozporu s trestním řádem jak v obžalobě, tak při hlavním líčení neuvedl okolnosti, které by svědčily pro odlišnou právní kvalifikaci jednání Aloise Jeřábka, tedy jako veřejný činitel jednal v úmyslu způsobit jinému škodu, když nesplnil svou povinnost, takže i následkem jeho jednání došlo k nespravedlivému odsouzení Aloise Jeřábka. Vzhledem k ust. § 16 odst. 1 tr. zák. je však nutno jeho jednání posuzovat podle § 158 odst.1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. č. 140/1961 Sb., neboť ten stanoví pro pachatele trest odnětí svobody pouze od tří do deseti roků.

Městský soud poté zkoumal, zda se na takto posuzované jednání obviněného nevztahuje některé z rozhodnutí o amnestii od roku 1953 do posledního v roce 1998, avšak dospěl k negativnímu závěru. Postoupil proto věc k projednání Obvodnímu soudu v Praze 1, který byl k projednání věci podle jeho názoru věcně i místně příslušný.

III.

Z podnětu stížnosti podané v neprospěch obviněného Městským státním zástupcem v Praze přezkoumal toto usnesení **Vrchní soud v Praze**.

Ten se ztotožnil se závěrem Městského soudu v Praze, že dosud shromážděné a provedené důkazy nasvědčují reálné možnosti posouzení jednání obviněného JUDr. Pješčaka, DrSc., pouze jako **trestného činu porušení povinnosti veřejného činitele dle § 175 odst.1 písm. c), odst. 2 písm. c,) d) tr. zák. ve znění z.č. 86/1950 Sb.** Usnesením ze dne 14.3.2001 sp. zn. 1 To 8/2000 pak podle § 257 písm. b) tr. řádu per analogiam z důvodu § 223 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. a) tr. řádu trestní stíhání obviněného pro shora popsany skutek zastavil s tím, že obviněný je **účasten amnestie** dle čl. V rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9.5.1960 .

IV.

Z podnětu stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti v neprospěch obviněného však **Nejvyšší soud České**

republiky rozsudkem ze dne 10.10.2001 sp. zn. 3 Tz 183/2001 rozhodl, že shora zmíněným *usnesením Vrchního soudu v Praze a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon* v ust. § 2 odst. 5, odst. 6, § 147 odst. 1 a § 149 odst. 1 písm. a) tr. řádu *ve prospěch i neprospěch obviněného*. Toto usnesení zrušil a Městskému státnímu zástupci v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V odůvodnění tohoto *rozsudku* Nejvyšší soud zdůraznil, že při zkoumání podílu odpovědnosti obviněného za následek je třeba vyřešit otázku *existence příčinné souvislosti* mezi jednáním obviněného a následkem, tj. zda příčinná souvislost nebyla přerušena jednáním dalších osob. Pokud by obviněný měl být uznán vinným ve smyslu podané obžaloby pachatelem návodu k trestnému činu vraždy dle § 10 odst. 1 písm. b), § 219 odst. 1 tr. zák., muselo by být dle Nejvyššího soudu prokázáno, že *obviněný věděl nebo důvodně předpokládal, že soudy obou stupňů v rozporu se svými zákonnými povinnostmi budou bezezbytku akceptovat stanovisko podané obžaloby*.

Nejvyšší soud dále konstatoval, že obviněný tím, že zpracoval nástin obžaloby a zastupoval ji v hlavním líčení, stal se jedním z komponentů tehdejší zločinné mašinérie, která respektovala rozhodnutí tehdejšího ÚV KSČ o uložení odstrašujícího trestu. Nejvyšší soud však v této souvislosti zdůrazňuje, že ani tehdy nebyl soud žalobním návrhem vázán a bylo výlučně na něm, jak všechny okolnosti vyhodnotí. Nejvyšší soud navíc poukázal na důkazy vztahující se k rozhodování tehdejšího odvolacího senátu vojenského kolegia Nejvyššího soudu, v jehož průběhu měl předseda tohoto senátu přesvědčovat členy senátu, aby rozhodli o zamítnutí odvolání obviněného s tím, že ten stejně dostane milost prezidenta republiky.

Podle Nejvyššího soudu za dané důkazní situace je možno dojít pouze k závěru, že jednání obviněného by mohlo naplňovat znaky trestného činu porušení povinnosti veřejného činitele dle § 175 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c), d) tr. zák. z roku 1950, na který se vztahuje aboliční ustanovení rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z 9.5.1960, na jehož podkladě by muselo být trestní stíhání obviněného zastaveno.

Současně však nejvyšší soud označil rozhodnutí obou soudů v předmětné trestní věci za *předčasné*. Poukázal přitom na dokumentaci ze 133. schůze politického sekretariátu ÚV KSČ ze dne 9.6.1953, z níž mimo jiné vyplývá, že zpráva o soudním případě proti obžalovanému Jeřábkovi byla uvedenému stranickému orgánu předkládána tehdejším generálním prokurátorem v dohodě s ministrem spravedlnosti.

To vyvolává otázku, zda i příslušní soudci soudu prvního a druhého stupně byli s touto skutečností seznámeni a jednali dle případného pokynu ministra spravedlnosti a zcela tendenčně ve věci rozhodli.

Dále nebylo zkoumáno, zda byli s uvedeným rozhodnutím politického sekretariátu tehdejší soudci a prokurátoři seznamováni a zda jím byli v rámci tehdy uplatňované stranické kázně jako členové KSČ vázáni.

Pokud by tato skutečnost byla prokázána, znamenalo by to, že obviněný mohl za naznačené situace důvodně předpokládat, že se příslušné soudy budou řídit nikoli zákonem, nýbrž tímto pokynem. Tuto otázku považuje Nejvyšší soud za *klíčovou*. Případné zjištění, že podání obžaloby bylo pouze *spouštěcím mechanismem pro předem dohodnuté jednání dalších osob*, vedoucí ke způsobenému následku, *o čemž by obviněný věděl, nebo s tím byl aspoň srozuměn*, by pak dokonce mohlo vést k užití ještě přísnější kvalifikace než v obžalobě.

Nejvyšší soud proto za účelem objasnění shora uvedených skutečností Městskému státnímu zástupci *uložil* zejména obstarat archivní materiály k osvětlení otázky ovlivnění tehdejších soudů, které ve věci rozhodovaly případnými pokyny ministerstva spravedlnosti, a dále k prověření vázanosti soudců a prokurátorů rozhodnutím tehdejších vrcholných stranických orgánů. Pokud by však doplnění dokazování nepřineslo změny oproti stávající důkazní situaci, bude státní nástupce vázán ve smyslu ust. § 270 odst. 4 tr. řádu shora zmíněným právním názorem Nejvyššího soudu.

V.

Dne 7.11.2002 byla na obviněného JUDr. Jána Pješčaka, DrSc. podána u Městského soudu v Praze nová obžaloba pro skutek, který byl popsán prakticky shodně jako v původní obžalobě s doplňkem, že „...*navrhl trest smrti, ač si byl vědom toho, že se soud tímto návrhem bude bezpodmínečně řídit, když věc byla předjednána politickými orgány ÚV KSČ, bude četaři Jeřábkoví tento trest uložen, nebude nu udělena milost a trest smrti byl poškozenému Jeřábkoví uložen a dne 5.12.1953 vykonán*“.

Vedle zmíněného doplnění popisu žalovaného skutku došlo i ke změně v právní kvalifikaci žalovaného jednání, které obžaloba nově posuzovala nikoli jako návod, nýbrž jako dokonaný trestný čin vraždy dle § 219 odst. 1 tr. zák.

VI.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 13.11.2002 č.j. 56 T 17/2002-744 podle § 188 odst. 1 písm. c) tr. řádu za použití § 172 odst. 1 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) tr. řádu trestní stíhání obviněného JUDr. Jána Pješčaka, DrSc. pro shora popsany skutek zastavil. Podle závěrů městského soudu rozvedených v odůvodnění usnesení doplnění dokazování nepřineslo nic, co by odůvodňovalo změnu od skutkových a právních závěrů Vrchního soudu v Praze obsažených v jeho usnesení sp. zn. 1 To 8/2000.

Proti tomuto usnesení podal stížnost Městský státní zástupce v Praze a to *v neprospěch obviněného*.

V odůvodnění stížnosti vyslovil nesouhlas s právním názorem, o který městský soud opřel své rozhodnutí. Namítl, že obviněný věděl, že věc byla předjednána na politické úrovni, neboť z vyšších stupňů prokuratury docházely v tomto duchu pokyny. Věděl, že soud rozhodne tak, jak mu bude

navrženo, věděl, že je zájem nechat četaře Jeřábka popravit, když byla ze zprávy HVP vypuštěna zmínka o možnosti udělení milosti. Přes tyto skutečnosti vedl řízení a zastupoval obžalobu tak, aby byl četaři Jeřábkovi nezákonně uložen trest smrti a byl popraven.

Podle stěžovatele je tedy dána reálná možnost posouzení jednání obviněného jako trestného činu vraždy dle § 219 odst. 1 tr. zák.. Proto považoval usnesení městského soudu za předčasné a **navrhoval**, aby vrchní soud napadené usnesení dle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu zrušil a Městskému soudu v Praze uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Obviněný se ke stížnosti státního zástupce vyjádřil ve svém písemném podání zaslaném Městskému soudu v Praze dne 27.12.2002.

Podle něj se ve stížnosti pouze opakují skutečnosti uváděné již v obžalobě. Obviněný však namítá, že ve spise není žádný důkaz o tom, že by věděl o projednání věci „na politické úrovni“, ani o tom, že by takové pokyny na prokuraturu docházely. Nevěděl rovněž, že by soud musel rozhodnout tak, jak mu bude navrženo, zprávu pro HVP nevypracoval, při hlavním líčení obžalobu nezastupoval. Na VVP byl přijat dne 1.1.1953, bezprostředně po ukončení studia na právnické fakultě a absolvování vojenské služby, takže se po celý rok 1953 zapracovával. To je patrné i z toho, že jeho „zapisovatelem“ při výslechu četaře Jeřábka byl Dr. Bezucha, který sloužil u vojenské prokuratury už několik roků.

Protože podle názoru obviněného nebyly doplněným dokazováním získány žádné nové důkazy, a ty, co byly doplněny svědčí v jeho prospěch, **navrhoval**, aby vrchní soud stížnost státního zástupce zamítl.

VII.

Vrchní soud v Praze v první řadě ověřil, že stížnost byla podána *v zákonné lhůtě* (§ 143 odst. 1 tr. řádu) a *osobou k tomu oprávněnou* (§ 142 odst. 1 tr. řádu).

Poté z podnětu podané stížnosti přezkoumal jak správnost jeho výroku, tak i řízení, které mu předcházelo, a dospěl poté k následujícím závěrům. Pokud jde o **řízení předcházející napadenému usnesení**, lze konstatovat, že Městský státní zástupce v Praze respektoval pokyny k doplnění dokazování obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu ČR. Opatřil archivní materiály, které dokumentovaly způsob, jakým po únorových událostech roku 1948 docházelo k zasahování politických orgánů do činnosti orgánů justičních. Opatřené materiály dokladovaly působení orgánů KSČ především na orgány prokuratury, pouze menší část dokumentů se vztahovala k působení na soudy. To neznamená, že by snad Městskému státnímu zástupci bylo možno vytknout, že nerespektoval pokyny Nejvyššího soudu, které ukládaly přezkoumat především případné ovlivňování a existenci závazných pokynů ve vztahu *k soudcům*. Pro prostudování celého komplexu archivních materiálů nutno konstatovat, že takové materiály v archivu k dispozici nebyly.

Obdobně tomu bylo i se zápisy ze stranických schůzí. K dispozici byly (viz sdělení Státního ústředního archivu v Praze č.l. 428-429) pouze zápisy ze stranických schůzí při Generální prokuratuře, navíc pouze z roku 1951. Ty, jak plyne z jejich obsahu, však řešily ryze vnitrostranické otázky a neprojednávaly se na nich jednotlivé trestní případy.

Za této situace nelze státnímu zástupci vytýkat ani to, že se nepokusil o opakování výslechu alespoň některých dříve vyslechnutých svědků. Ti byli na případné ovlivnění ze strany stranických orgánů dotazováni již při původních výsleších a nikdo z nich o takovém způsobu ovlivnění nehovořil.

Obviněný pak využil svého zákonného práva (§ 33 odst. 1 tr. řádu) a opětovně setrval na svém stanovisku k věci nevypovídat.

VIII.

Pokud jde o materiály opatřené v rámci doplnění dokazování nařízeného Nejvyšším soudem ČR, Městský soud v Praze provedl v odůvodnění napadeného usnesení jejich zevrubnou analýzu, tak jak mu to ukládá ust. § 2 odst. 6 tr. řádu. Vrchní soud v Praze pokládá toto *hodnocení za logické a přesvědčivé*, objektivně odrážející povahu důkazního materiálu, přičemž sám dospěl ke shodnému závěru jako Městský soud v Praze. To znamená, že nově opatřené důkazy, a to ani ve spojitosti s důkazy opatřenými dříve, neprokazují skutečnosti, které by dle závazného názoru Nejvyššího soudu zakládaly případnou odpovědnost obviněného pro trestný čin vraždy dle § 219 odst. 1 tr. zák., resp. návod k tomuto trestnému činu dle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. Pokud pak Vrchní soud v Praze neshledal hodnocení provedené v napadeném usnesení zcela vyčerpávající, doplnil je, byť jen okrajově, následujícími úvahami :

Ty lze rozdělit podle toho, jak se vážou k jednotlivým otázkám, které jako rozhodné pro posouzení věci stanovil ve svém rozsudku Nejvyšší soud :

1/ Zda s rozhodnutím Politického sekretariátu ÚV KSČ učiněném na jeho 133. schůzi dne 9.6.1953 v části týkající se četaře Jeřábka byli seznamováni prokurátoři a soudci podílející se na projednání případu.

Městský soud v Praze důvodně ve svém usnesení konstatoval, že nebylo prokázáno, že by obviněný byl o existenci takového politického rozhodnutí informován. Ostatně i v samotném zápisu o této schůzi se jako osoby odpovědné za provedení pokynu (aby se líčení konalo za přítomnosti agitátorů jednotek pohraniční stráže a aby dal generální prokurátor pokyn *navrhnout* při hlavním líčení obviněnému Jeřábkovi trest smrti) uvádějí tehdejší generální prokurátor JUDr. Aleš a ministr spravedlnosti JUDr. Reis. Z dalších písemných materiálů není patrné, že by generální prokurátor dal vyššímu vojenskému prokurátorovi jakkoli najevo, že se jedná o pokyn politického sekretariátu. I když pochopitelně nelze vyloučit, že takovou informaci mohl předat třeba telefonicky, spisový materiál prezentuje takový

pokyn jako pokyn, k němuž byl jako nadřízený prokurátor v souladu s tehdy platnými předpisy plně oprávněn a byl jím vázán i obviněný, který obžalobu reprezentoval u hlavního líčení.

Zcela žádný konkrétní důkaz pak ve spise není o tom, že by tento pokyn byl šířen i ve vztahu k soudcům, kteří věc četaře Jeřábka v prvním či druhé stupni projednávali. Naopak svědek JUDr. Smolík, člen odvolacího senátu projednávající předmětnou věc, ve své výpovědi (bliže viz č.l. 45-46) líčí, že názor soudců právě ohledně uložení navrhovaného trestu smrti četaři Jeřábkovi nebyl jednotný. On sám a další člen senátu byli proti jeho uložení, takže je předseda senátu musel přemlouvat a tvrdil jim, že četaři Jeřábkovi bude stejně udělena milost. Z výpovědi tohoto svědka neplyne, že by předseda senátu argumentoval nutností respektovat politické rozhodnutí o uložení trestu. Tento svědek sám uvádí, že se o existenci pětky na ÚV předjádávající procesy dozvěděl až později v souvislosti s řízeními o obnově v obdobných věcech.

Obdobně vyznívá zpráva Komise ÚV KSČ pro dokončení stranické rehabilitace (tzv. Pillerovy komise – podrobně viz č.l. 431-482). Závěry této zprávy nutno dle vrchního soudu z důkazního hlediska hodnotit rezervovaně. Jde totiž o *hodnotící* dokument, který se snaží *souborně* shrnout porušování zákonnosti, k němuž při procesech v 50.letech docházelo, a současně z nich vyvodit odpovědnost jednotlivých orgánů KSČ. I když pochází z období, kdy KSČ zaujala ve vztahu k činnosti svých orgánů v minulosti kritické stanovisko, i nadále se jedná o vnitrostranický dokument, nikoli o závěry nezávislých odborníků. Navíc obsahuje závěry spíše paušální a sama konstatuje, že přístup stranických orgánů k jednotlivým trestním procesům byl individuální, závisel na závažnosti a sledovanosti případu (viz např. celostátně sledované procesy proti Rudolfovi Slánskému a spol., resp. Marii Horákové a spol.), ale vyvíjel se i v čase (od roku 1953 lze pozorovat určitou snahu o zmírnění nezákonnosti používaných metod). Lze však konstatovat, že z ní plyne existence závazných pokynů politických orgánů osobám stojícím v čele prokuratury, které pak služebním postupem přenášeli tyto pokyny na své podřízené. Ze zprávy nelze dovozovat, že by se stejným postupem užíval ve vztahu k soudcům.

Další archivní materiál Zpráva o tzv. kabinetní justici (bliže viz č.l. 517-539) se soustředí především na hodnocení praktik užívaných u tzv. Státního soudu, které se „šířily“ i mezi nižší soudy. Mezi ně mimo jiné patřila i účast prokurátora při poradách soudu o rozsudku, podle zprávy se však od této praxe upouští v roce 1952. Ve vztahu k projednávanému případu vrchní soud konstatuje, že proces proti četaři Jeřábkovi probíhal v roce 1953 a z žádného z písemných dokladů ani výpovědí svědků nelze vyvozovat, že by se obviněný JUDr. Ján Pješčak, DrSc., účastnil porad senátu VVS, ani že by vůbec tato praxe na některém ze soudů projednávajících trestní věc četaře Jeřábka ještě v roce 1953 přežívala. Tato zpráva (viz č.l. 518) konstatuje mezi příčinami neutěšeného stavu justice mimo jiné i závažnost návrhů státního zástupce pro senát. Z dalšího rozboru tohoto jevu (bliže viz č.l. 524-528) plyne, že nešlo o doslovné uplatňování tohoto principu, nýbrž o neúměrně silné postavení prokuratury jako představitele obžaloby, v jehož

důsledku se soud sice mohl odchýlit od návrhu obžaloby, ale zpravidla pouze po důkladné poradě (konané často v přítomnosti prokurátora) a jedině ve výjimečných případech. Historické dokumenty však prokazují, že i v těch nejsledovanějších trestních procesech tohoto období se soudy „odvážily“ kvalifikovat žalované jednání mírněji či uložit mírnější trest, než bylo obžalobou navrhováno, avšak dělo se tak velmi zřídka a zpravidla šlo o zmírnění spíše symbolické. Nicméně i v tomto případě zpráva konstatuje, že tyto praktiky převládaly v letech 1949-1950, přičemž od roku 1952 se od nich všeobecně upouští.

Další část dokumentů svědčící o snaze dát určitý organizační řád politické kontrole „procesů se zvýšenou publicitou“ plyne z dokumentů na č.l.549-568. Vyplývá z nich však, že šlo o koncepci rodící se v roce 1954 a realizovanou následně, tedy v době, kdy již proces s čet. Jeřábkem proběhl. Nicméně i podle těchto dokumentů měly být osobami zasvěcenými do tohoto procesu jen vrcholní představitelé jednotlivých složek prokuratury, nikoli řadoví prokurátoři. Ve vztahu k soudům však tyto směrnice žádné pokyny neobsahují.

Pokud jde opět o *projednávaný konkrétní případ*, žádný z listinných důkazů ani výpovědí svědků nenaznačuje, že by některý ze soudů podílejících se na odsouzení četaře Jeřábka měl být návrhem obžaloby vázán. Naopak z výpovědi svědka JUDr. Smolíka (č.l. 45-46) plyne, že přinejmenším při projednání věci odvolacím soudem probíhala na téma ukládaného trestu porada, kde někteří soudci projevovali svobodně nesouhlas s tím, aby uložení trestu smrti četaři Jeřábkově bylo odvolacím soudem potvrzeno a dožadovali se jeho zmírnění na trest doživotí. Nakonec se nechali přesvědčit ujištěním předsedy odvolacího senátu, že trest smrti bude četaři Jeřábkově zmírněn na doživotí cestou milosti. Z výpovědi svědka JUDr. Smolíka však neplyne, že by předseda odvolacího senátu argumentoval v rámci této debaty na podporu svého stanoviska „závažností“ žalobního návrhu či tím, že ve věci byl vydán „závažný pokyn“ politickým orgánem.

2/ Zda nebyli soudci a prokurátoři s těmito rozhodnutími seznamováni na stranických schůzích, přičemž by jako členové KSČ byli takovými pokyny vázáni.

Podle sdělení Státního ústředního archivu v Praze z 9.8.2002 (blíže viz č.l. 428-429) zápisy z členských schůzích KSČ z předmětných soudů či složek prokuratury z inkriminovaného období již nejsou k dispozici. K dispozici jsou pouze zápisy z členských schůzí KSČ při Generální prokuratuře z roku 1951, které však obsahují pouze záznamy o projednávání ryze vnitrostranických záležitostí, nikoli konkrétních trestních věcí.

O projednávání jednotlivých trestních případů justičními orgány na stranických schůzích se přitom nezminil ani jeden ze svědků vyslechnutých v přípravném řízení.

3/ Zda mohl obviněný předpokládat, že se soudy budou řídit pokynem politických orgánů.

Odpověď na tuto otázku plyne z odpovědí na dvě předchozí. Vzhledem k tomu, že opatřené důkazy dokládají existenci takového pokynu jen ve vztahu k orgánům prokuratury, avšak jen ve vztahu ke generálnímu prokurátorovi, který pak pokyn ve vztahu ke svým podřízeným prosazoval jako pokyn vlastní a to v rámci své pravomoci, je možno na shora uvedenou otázku odpovědět záporně.

Městský soud v Praze pak při řešení této otázky důvodně poukázal mimo jiné i na zprávu vyššího vojenského prokurátora o případu četaře Jeřábka adresovanou GP – Hlavnímu vojenskému prokurátorovi, kterou měl zpracovat obviněný JUDr. Ján Pješčak (psána ve slovenském jazyce), konkrétně její poslední odstavec (viz č.l. 619), kde se navrhuje, aby trest smrti byl četaři Jeřábkovi sice vysloven, ale prostřednictvím udělení milosti nevykonán vzhledem k polehčujícím okolnostem, které se zde rozvádí (osoba pachatele, ke zběhnutí nedošlo, střelbou nebyl nikdo zraněn) .

V důsledku rozhodnutí nadřízeného Hlavního vojenského prokurátora JUDr. Kneborta však byl právě poslední odstavec zprávy vyškrtnut s tím, že HVP s tímto názorem nesouhlasí a trvá na skutečném výkonu trestu smrti u četaře Jeřábka (viz přípis č.l. 612 spisu).

IX.

Lze proto **shrnout**, že vrchní soud v Praze sdílí závěry Městského soudu v Praze, že skutečnosti, které v souladu s právním názorem obsaženým v rozsudku *m o h l y* případně svědčit o vině obviněného JUDr. Jána Pješčaka, DrSc. trestným činem vraždy dle § 219 odst. 1 tr. zák., resp. návodem k tomuto trestnému činu dle § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák. důkazy, kterými bylo dokazování doplněno, prokázány nebyly. Naopak tyto důkazy jen potvrdily závěry původní.

Pokud pak městský státní zástupce činí v odůvodnění obžaloby závěry opačné (obžalovaný věděl, že věc byla předjednána PB ÚV KSČ a že v takovém případě bude návrh na uložení trestu smrti respektován- viz č.l. 729, z archivních materiálů je zřejmé, že návrh prokurátora byl pro soud bezpodmínečně závazný , soud nemohl uložit jiný trest než trest smrti – viz č.l. 734, obviněný jednal v záměru nechat četaře Jeřábka popravit – viz č.l. 735, obdobně pak ve stížnosti Městského státního zástupce v Praze – viz č.l. 762), nejenže nemají tyto závěry oporu ve shromážděných důkazech, ale shromážděné důkazy je, tak jak jsou zmíněny shora, vyvracejí.

Za této důkazní situace vycházel Městský soud v Praze důsledně ze závazného právního názoru obsaženého ve výše zmiňovaném rozsudku Nejvyššího soudu České republiky, že *nedojde-li ke změně v důkazní situaci, je namístě posoudit jednání obviněného jako trestný čin porušování povinnosti veřejného činitele dle § 175 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. e) trestního zákona ve znění z.č. 86/1950 Sb.* Vrchní soud v Praze sdílí právní názor, že za současného stavu dokazování sice nelze kategoricky činit závěr o vině

obviněného. Nicméně lze spolehlivě *vyločit existenci takových skutečností, které by umožňovaly přísnější právní posouzení jednání obviněného.*

Protože na zmíněný trestný čin se vztahuje rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z 9.5.1960, postupoval městský soud v souladu se zákonem, pokud svým rozhodnutím trestní stíhání obviněného pro žalovaný skutek dle § 188 odst. 1 písm. c), § 172 odst. 1 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) tr. řádu zastavil.

Ze všech těchto důvodů shledal Vrchní soud v Praze stížnost Městského státního zástupce v Praze nedůvodnou a jako takovou ji proto dle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu zamítl.

Poučení: Proti tomuto usnesení **není** stížnost přípustná. Prohlásí-li však obviněný do 3 dnů od doby, kdy mu bude toto usnesení doručeno, že na projednání věci trvá, bude se v řízení pokračovat (§ 11 odst. 2 tr. řádu). V případě, že by po provedení řízení nebyl shledán důvod ke zproštění obviněného, vyslovil by soud vinu, trest však neuloží (§ 227 tr. řádu).

V Praze dne 24. února 2003

Předseda senátu :

JUDr. Robert Fremr, v.r.

Za správnost vyhotovení :

